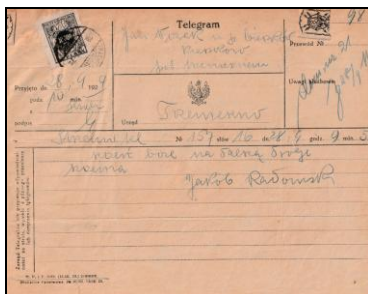

Reklamy na blankietach telegraficznych okresu PMW

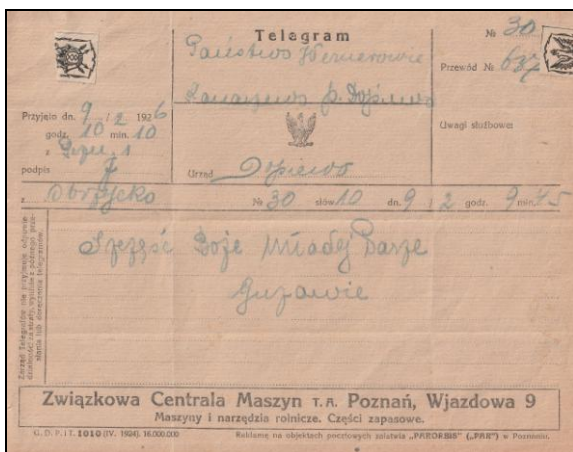
Marek Zbierski

Blankiety telegraficzne, na których przekazywano adresatowi przesłaną mu treść depeszy, w niektórych okresach działalności Poczty Polskiej okresu międzywojennego, zawierały także reklamy produktów i usług. W pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości blankiety wykorzystywano tylko do zapisu treści nadchodzących telegramów.

Od roku 1924, kosztem nieznacznego uszczerplenia powierzchni na zapis treści nadesłanych telegramów, w dolnej części blankietów zaczęły się pojawiać reklamy komercyjne. Akwizycją klientów tej nowej usługi zajmowała się – na zlecenie poczty – firma PAR-ORBIS (spotykamy różne pisownie tej nazwy).

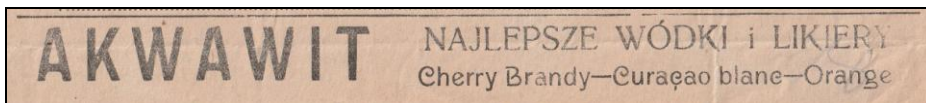

Ryc. 1. Telegram z 1923 r. bez reklam.

Z lat 1924-27 znane są blankiety z różnymi reklamami, które mogą zainteresować tematyków. W dalszej części przedstawiam ilustracje znanych mi reklam wg dat druku poszczególnych nakładów.

Ryc. 2. Reklama centrali maszyn i narzędzi rolniczych w Poznaniu (na ówczesnej ulicy Wjazdowej, obecnie końcowy odcinek ul. Święty Marcin).

Ryc. 3 i 4. Reklamy alkoholi, hurtowni techniczno-drogeryjnej i magazynu z obuwiami (1924 r.).

Na odwrocie niektórych blankietów (m.in. pokazanych na ryc. 2 i 4) umieszczono dodatkowo całostronicowe reklamy.

Reklame na obiektach pocztowych załatwia „PROROBIS” w Poznaniu. Reklame na obiektach pocztowych załatwia „PROROBIS” w Poznaniu.

CERY KONKOROWE **NRJWYŻSZE RABATY** **DOGODNE KREDYTY**
WĘGIEL, KOKS HUTNICZY z kopalń koncernu Polskie Kopalnie Skarbowe na Górnym Śląsku (Skarboferma—Królewska Huta (Kopalnia Król, Bielszowice, Knurów).
RE REZENTACJA NA POZNAŃSKIE I POMORZE
 węgiel opalowy i gazowy — koksujący, jakości najprzełniejszej dostarcza wogonowo

ZACHODNIO-POLSKI SYNDYKAT WĘGLOWY T. z. o. p.
 POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 9. Adr. tel. Zapol. Tel. 23-77, 37-77.
 WŁASNE SKŁADNICE.

Likiery KANTOROWICZA w Poznaniu
NIEDOŚCIGNIONE.

ROLNIK w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 11.
 zakupuje i sprzedaje
 ziemiopłody, węgle i nawozy sztuczne oraz wełnę.
 Telefony: 35-01 i 23-13. Depesze: Spółroinik.

Najkorzystniejszym źródłem zakupu gramofonów, przyborów do takowych oraz płyt jest

Poznańska Hurtownia Gramofonów
 właśc. ST. JAROSZ, POZNAŃ, Garncarska 9.
 Specjalność: gramofony szafkaowe własnego wyrobu.

Reklame na obiektach pocztowych załatwia „PROROBIS” w Poznaniu. Reklame na obiektach pocztowych załatwia „PROROBIS” w Poznaniu.

Ryc. 5. Reklamy węgla, alkoholi, hurtowni dla rolnictwa oraz płyt i gramofonów.

Reklame na obiektach pocztowych załatwia „PROROBIS” w Poznaniu. Reklame na obiektach pocztowych załatwia „PROROBIS” w Poznaniu.

F. G. FRAAS
 Następca, właśc.:
WŁADYSŁAW KAISER
 HURTOWNIA
 TECHNICZNO - DROGERYJNA
 Poznań, ul. Wielka Nr. 14.

A.
CHEMIKALIA Boraks, Natron, Esencja octowa, Kwas solny, Dekstryna, Alun, Oleja ołowiana, Potaż, Amoniak do pieczenia, Kwas winny, Kalaforia, Gliceryna, Olej rycynusowy, Olej jadalny.

B.
DLA PRZEMYSŁU Klej stolarski, Szelak, Pokost czysto lniany, Pokost namiasit, Terpentyny, Sykatywa, Bronza złota i aluminiowa, Tynktura do brzozy, Laktery bursztynowe, kopalowe i damarowe, Laktery powozowe i do szlifowania, Laktery z farbą do podłóg, Laktery na żelazo i ogniotrwałe, Laktery emalio-we, białe i kolorowe, Lakier do tablic szkolnych i modelowy, Laktery okwiciane bezbarwne i kolorowe oraz biel ołowiana, biel cynkowa, minja ołowiana, wazelkie farby suche, wodne i olejne. Grafit, Ultramaryna do bieleży w kopertach i większych opakowaniach, farby anilinowe do wody i okowity.

C.
DLA ROLNICTWA Oliwy wazelinowe, centryngowe, maszynowe, motorowe, cylindrowe. Tluszczy Towolta, Smary na osie, Benzyny, Nafta i Benzol.
 Karbolinum.

Najwykwintniejsze obuwie

Przełna

Przełna

Communi Pawłowski
 Poznań
 Aleja Marcinkowskiego
 — tylko 7 —

Reklame na obiektach pocztowych załatwia „PROROBIS” w Poznaniu. Reklame na obiektach pocztowych załatwia „PROROBIS” w Poznaniu.

Ryc. 6. Reklamy z pierwszej strony telegramu (na ryc. 4) rozwinięte w ciekawej formie na odwrocie. Tekst może być pomocnym źródłem dla wielu tematów.

W roku 1926 zmieniła się nieco grafika blankietów telegraficznych, co nie zakłóciło procesu umieszczania reklam.

BRANKA CZEKOLADA
L W Ó W K A K A O
N I E D O Ś C I G N I O -
N E J J A K O Ś C I

G. D. P. i T. 1010 (III.926) 7.000.000 w blokach à 100

Zlecenia na reklamy pocztową przyjmuje „PAR-ORBIS”, Lwów, Jagiellońska 23

PERFUMY - WODY KOŁOŃSKIE - MYDŁA
KALIA - JSTE
PRZODUJA W POLSCE
ÓDZ. WARSZAWA - RADOM

J. & S. STEMPNIEWICZ - POZNAŃ

G. D. P. i T. 1010 (III.926) 7.000.000 w blokach à 100

Zlecenia na reklamy pocztową przyjmuje „PAR-ORBIS”, Poznań, Al. Marcinowska 11

NASZE WYROBY PRZODUJA W POLSCE

Kalia PERFUMY - MYDŁA WODY KOŁOŃSKIE

JSTE PERFUMY - MYDŁA WODY KOŁOŃSKIE

J. & S. STEMPNIEWICZ FABRYKA PERFUM, MYDŁ & KOSMETYKÓW - POZNAŃ

M. P. i T. 1010 (XII.927) 10.500.000 w bl. à 100.

Reklamy na blankietach telegraficznych załatwia „Parorbis” w Poznaniu.

SNIEG PATRZANSKI FALNIEWICZ

DO NABYCIA W APTEKACH, DROGIERIACH i PERFUMERIACH

Przełopolska FALKIEWICZ POZNAŃ

DO NABYCIA W DROGIERIACH i PERFUMERIACH

M. P. i T. 1010 (II.927) 12.000.000 w bl. à 100.

Reklamy na blankietach telegraficznych załatwia „PARORBIS” w Poznaniu

Ericsson TELEFONY, KABLE, RADIO
ZEGARY ELEKTRYCZNE **Ericsson**

WARSAWA AL. UJAZDOWSKA 47

M. P. i T. 1010 (II.927) 12.000.000 w bl. à 100.

Zlecenia na reklamy pocztową przyjmuje „ORBIS” Lwów, Jagiellońska 23

„ROBUR” Związek Kopalń Górnośląskich Sp. z o. p. Katowice

WĘGIEL, KOSTKI BRYKIETY

Roczne wydobywanie węgla z naszych kopalń wynosi 1/3 części ogólnej produkcji węgla Górnego Śląska

G. D. P. i T. 1010 (III.926) 7.000.000 w blokach à 100

Zlecenia na reklamy pocztową przyjmuje „PAR-ORBIS”, Lwów, Jagiellońska 28

GAZETA WARSZAWSKA
 ZAŁOŻONA W R. 1774

Redakcja i Administracja: Warszawa, Zgoda 5. Konto P. K. O. Nr. 104

WIELKI DZIENNIK polityczny, społeczny, gospodarczy, literacki.
 3 stałe dodatki co tydzień.
 Jako jedno z największych pism w Polsce,
pierwszorządny organ dla reklamy.

M. P. i T. 1010 (XII.927) 10.500.000 w bl. à 100

Zlecenia na reklamy pocztową przyjmuje „PAR”, Poznań, Al. Marcinowska 11.

Bracia Stefan i Piotr Bergman, Inżynierowie

Warszawa, Marszałkowska 154
 Katowice Gen. Zajączka 19,
 Kraków, Mikołajska 6

Kable elektryczne Przewody gołe elektryczne
Miedź - Mosiądz

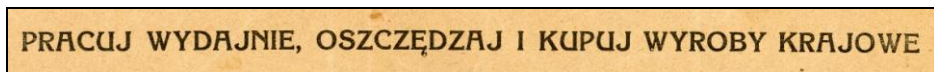
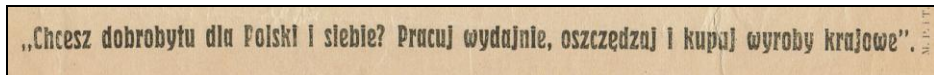
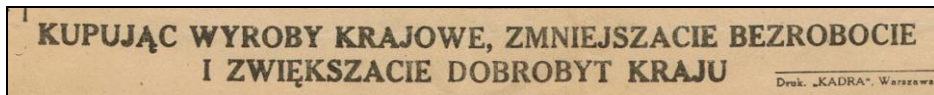
Samochody do każdego użytku

M. P. i T. 1010 (XII.927) 10.500.000 w bl. à 100.

Reklamy na blankietach telegraficznych załatwia „PARORBIS” w Poznaniu.

Ryc. 7-14. Reklamy producentów słodyczy, kosmetyków, art. technicznych f-my Ericsson, kopalń węgla, Gazety Warszawskiej oraz przedsiębiorstw branży technicznej braci Bergman z lat 1926 i 27.

Z lat 1929-31 znane są blankiety telegraficzne, na których reklamy zastąpiono hasłami propagandowymi. Najwyraźniej było to podyktowane potrzebami politycznymi. Również te hasła mogą znaleźć swoje miejsce w ekspozycjach tematycznych.

Ryc. 15-17. Przykładowe hasła nie przeszkadzały np. życzeniom w dniu ślubu.

Wszystkie opisane wyżej blankiety telegraficzne mają w sygnaturach nakładowych numer 1010 i pochodzą z kolekcji autora.

W uzupełnieniu prezentuję interesujące reklamy znajdujące się na odwrocie innego egzemplarza blankietu telegraficznego (z ryc. 12), wykorzystanego w ekspozycji o winie.

CENY KONCERNOWE NAJWYŻSZE RABATY DOGODNE KREDYTY

WĘGIEL, KOKS HUTNICZY z kopalni koncernu Polskie Kopalnie Skarbowe na Górnym Śląsku
Skerboferme—Królewska Huta (Kopalnia Król, Bielszowice, Knurów).

REPREZENTACJA na POZNAŃSKIE I POMORZE
węgiel opałowy i gazowy — koksujący, jakości najprzeźrzejszej dostarcza wagonowo

ZACHODNIO-POLSKI SYNDYKAT WĘGLOWY T. z o. p.
POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 9. Adr. tel. Zapol. Tel. 23-77, 37-77.
WŁASNE SKŁADNICE.

B. KASPROWICZ, Gniezno.

74 Nagrody! Rok zał. 1888.

Oryginalne wódki, wypalanki, deserowe likiery,
koniaki, poncze.

CARLTON w Poznaniu Plac Wolności 17
Tel. 15-05.
PIERWSZORZĘDNA WINIARNIA
RESTAURACYJNA
Kuchnia francuska. — Wina znanych domów.
5 o'clock Tea, American Mixed Bar.
ARTYSTYCZNE WYSTĘPY KONCERT ARTYSTYCZNY

REKLAMĘ
na obiektach pocztowych
załatwia
„**PARORBIS**“ w POZNANIU.

Ryc. 18. Reklamy węgla, napojów alkoholowych, winiarni i agencji reklamowej pracującej dla poczty.